

Organisasjonsuttalelse årsmøte 2020

Medlemmer valgt i representantskapet: Emil Gadolin (leder), Eva Steigen, Karina Indrearne, Jan Hetterud, Endre Toft, Beate Tvedt Johannessen, Peter Hatlebakk, Rune Bakervik, Regine Olsen-Hagen, Beathe Sognnes

**Karina Indrearne valgte å trekke seg fra organisasjonsutvalget som følge av sykdom, og har derfor ikke tatt stilling til organisasjonsuttalelsen og de foreslåtte vedtektsendringene*

Innhold

1. Partidemokrati og maktspredning
2. Forslag til vedtektsendringer
3. Forslag til videre arbeid for organisasjonsutvalget

1. Partidemokrati og maktspredning

Representantskapet er Arbeiderpartiet i Bergen sitt øverste organ etter årsmøtet.

Årsmøtet avholdes kun én gang hvert år. Det betyr at det er representantskapet, sammen med partilagene og partistyret, som står for den kontinuerlige politikkutviklingen i organisasjonen.

Utvalget er enig om at tidspunktet for når representantskapet og de andre partiorganene involveres i ulike saker er selve nøkkelen til å sikre reell innflytelse og maktspredning i partiet.

Bakgrunn

Det er medlemmene og de tillitsvalgte som utgjør arbeiderbevegelsen. I våre rekker finnes tusenvis av engasjerte mennesker som er villige til å gjøre en jobb for partiet, bidra i valg, bekle ulike verv og til å utvikle organisasjonen og politikken vår videre.

Arbeiderpartiet er dypest sett en demokratibevegelse. Demokratiseringen av samfunnet utgjør en motmakt mot markedsrett, byråkratisering og medfødte forskjeller i makt og rikdom. Våre sosialdemokratiske verdier bygger på en tro om at mennesker skal ha anledning til å påvirke sitt eget liv på alle områder av samfunnet. Det kan være i borettslaget eller idrettslaget, på arbeidsplassen eller ved valg - i både små og store fellesskap. I storsamfunnet er det politikken og de politiske partiene som er nøkkelen til demokratisk påvirkning.

Et sterkt partidemokrati, og demokrati i samfunnet forøvrig, er et kontinuerlig arbeid.

Arbeidet med bydelsdemokrati og bydelsutvalgene må ses i sammenheng med arbeiderbevegelsens langsiktige prosjekt om demokrati, nærhet, likeverd og engasjement.

Utvalgets mål

Utvalget har hatt som mål å komme med konkrete og praktiske forslag til tiltak for å styrke partidemokratiet. Utvalget har lagt særlig vekt på samspillet mellom de folkevalgte organene og representantskapet.

Videre arbeid

Denne organisasjonsuttalelsen setter ikke et punktum i arbeidet med å styrke partidemokratiet vårt. Tvert imot anser organisasjonsutvalget denne uttalelsen som starten på et kontinuerlig arbeid med å bygge organisasjonen. God politikkutvikling og organisasjonsutvikling bygger på en tro om at mangfoldet og maktspredning i Arbeiderpartiet er en styrke for partiet.

Avslutningsvis kommer derfor utvalget med anbefalinger til videre arbeid for det kommende organisasjonsutvalget.

Forslag til tiltak

- Innføre et fast punkt på dagsorden i representantskapsmøtene der medlemmene kan stille spørsmål til byrådet/bystyregruppen.
- Innføre et fast punkt på dagsorden i representantskapsmøtene der medlemmene kan stille spørsmål til stortingsbenken
- Innføre et fast punkt på dagsorden i i representantskapsmøtene der medlemmene kan stille spørsmål til fylkestingsgruppen
- Ha et årlig representantskapsmøte med bybudsjettet som tema. Dette skal resultere i en uttalelse fra representantskapet som går videre til bystyregruppen. Dette møtet skal avholdes i løpet av første halvdel av året, slik at representantskapet har en reell mulighet til å påvirke de endelige prioriteringene og satsingsområdene i budsjettet.
- Gjennomføre representantskapsmøter som setter store saker/planer med høringsfrist på dagsorden. Disse skal behandles i løpet av høringsperioden, og representantskapet skal vedta uttalelser som går videre til byrådet og bystyregruppen. Eksempler på dette er KPA, Plan for eldre, Skolebruksplanen, Plan for utviklingshemmede og Barnehagebruksplanen. Lokallagene skal få tilsendt sakliste for representantskapsmøtene minst to uker før møtene.
- Hvert halvår sender byrådet ut en oversikt over større saker som kommer til politisk behandling i løpet av det kommende halvåret. Styret skal på bakgrunn av denne oversikten lage et forslag til hvilke saker som skal opp til behandling i representantskapet. Denne listen legges frem og voteres over i representantskapet ved starten av året og like etter sommerferien.
- Nominasjonskomiteer og valgkomiteer skal innta en mer aktiv rolle i å løfte frem nye kandidater til å bekle verv og oppgaver i partier, i tillegg til de innspillene som kommer fra lagene. Dette skal bidra til bedre representasjon, mer mangfold og maktspredning i partiet.

2. Forslag til vedtektsendringer

Organisasjonsutvalget vil også tilråde følgende endringer i vedtektene:

Begrunnelse: En utvidet §6.1 avspeiler den generelle forståelsen av habilitet i samfunnet vårt, og sikrer at vi har en tilsvarende regel som den som gjelder i politiske organer og forvaltningen. De praktiske følgene av en slik presisering er at regelen blir lettere å finne, og er nærmere ordlyden som er i utbredt bruk i den norske offentligheten. Regelen har de samme følgene som i de nasjonale vedtektene til AP, men det er hensiktsmessig å ta den inn i vedtektene våre slik at reglene er lett tilgjengelige.

Nytt 6.1 Habilitet

En tillitsvalgt er inhabil for å delta i saksforberedelse eller til å fatte vedtak når det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til den tillitsvalgtes upartiskhet. Den tillitsvalgte er alltid inhabil dersom

1. personen selv er direkte berørt av saken.
2. personen er i slekt eller svogerskap i opp- eller nedadstigende linje, eller i sidelinje så nær som søsken.
3. personen er eller har vært gift, forlovet, samboer eller kjæreste med en berørt part.

Tillitsvalgte vurderer selv sin habilitet. I tvilstilfeller kan styret fatte et skriftlig, begrunnet vedtak som vurderer habiliteten til den tillitsvalgte.

Medlemmer av nominasjons-, innstillings- eller valgkomité som er inhabile skal tre ut av komitéen, og varamedlem skal tre inn som nytt fast medlem i komitéen.

Organisasjonsutvalget har så langt vært enige om disse praktiske kjørereglene og endringen i §6.1. Imidlertid oppstod det dissens om forslaget om å formulere en ny § 6.2 i Arbeiderpartiet i Bergens vedtekter. Flertallets forslag til ny § 6.2 står skrevet på side 5 i dokumentet.

Flertallet (Beate Tvedt Johannesen, Beathe Sognnes, Regine Olsen-Hagen, Jan Hetterud og Peter Hatlebakk) ønsker en konkret vedtektsendring som presiserer prinsippet om maktspredning, og at det skal være en funksjonsdeling mellom partiets tillitsvalgte, partisekretariatet, og de folkevalgte. Regelen avspeiler mangeårig praksis i Arbeiderpartiet i Bergen med at man har skilt mellom rollene til de folkevalgte og de partitillitsvalgte, særlig i perioder hvor Arbeiderpartiet har vært i posisjon.

Flertallet vil understreke at en styrking av partidemokratiet innebærer at vi trenger plass til at flere engasjerte tillitsvalgte kan bidra i partiarbeidet. Heltidspolitikernes engasjement og innsats har partiet uansett krav på. Ved å sikre at partistyret, nominasjons- og valgkomité skal være sammensatt av frivillige, sørger vi for at flere mennesker blir involvert i driften av partiet, og gjør alvor av ønsket om maktspredning og mangfold i organene våre. Heltidspolitikernes har også svært lange arbeidsdager i kommune og fylke, og bør ikke settes i en situasjon hvor de også blir holdt ansvarlig for tungt partiarbeid på den knappe fritiden de har. Denne regelen er både et signal om at Arbeiderpartiet i Bergen ønsker å sette grasroten i sentrum for partivirksomheten, og en praktisk måte å sikre at de folkevalgte får arbeidsro rundt sine viktige arbeidsoppgaver som folkevalgte.

Flertallets syn er at partiets vedtekter er et arbeidsdokument som bør tilpasses den nye politiske situasjonen: Arbeiderpartiet har fått et historisk svakt valgresultat, men sitter likevel i styringsposisjon i Bergen og Vestland. Denne regelen er blitt nødvendig nå fordi det er krevende å holde partistrukturene ved like i perioder med sterk styringsslitasje, og det er ønskelig at kommunepartiet har en ledelse som er distinkt fra byens og fylkets politiske ledelse. Både tendensen med fallende

medlemstall i politiske organisasjoner og den uheldige profesjonaliseringen av politikken i samfunnet forøvrig gjør det også ønskelig å regelfeste at Arbeiderpartiet i Bergen skal være de frivilliges arena.

Det er viktig å poengtere at forslaget til ny §6.2 ikke er en kritikk av hardtarbeidende tillitsvalgte i den nåværende eller tidligere valgperioder. Arbeiderpartiet i Bergen er et stort kommuneparti som kan trekke veksler på mange frivillige på et begrenset geografisk område, og det bør vi benytte oss av. Flertallet vil også understreke at vi mener at denne reglen verken er nødvendig eller hensiktsmessig i alle partiets organer. Fylkespartiet og andre representative organer bør ikke innføre en slik regel, ei heller lokal- eller bydelsforeninger for forholdene er mindre enn i kommunepartiet.

Mindretallet (Endre Toft, Eva Steigen, Rune Bakervik og Emil Gadolin) ønsker ikke denne foreslåtte vedtektsendringen (6.2), da den legger for sterke begrensninger på hvem som er valgbare til styret og i andre verv i organisasjonen. I partikulturen vår står prinsippet om maktspredning sterkt. Det er imidlertid et stort rom for forbedring på alle nivåer i organisasjonen og blant de folkevalgte. Mindretallet er uenig i flertallets fremgangsmåte. Kortsiktige hensyn knyttet til om partiet er i posisjon eller ikke bør løses gjennom valgkomiteens arbeid og i årsmøtet, ikke gjennom vedtektsendringer. I tillegg vil en slik vedtektsendring bety at Arbeiderpartiet i Bergen sine vedtekter skiller seg vesentlig fra de sentrale vedtektene og andre kommunepartier sine lokale vedtekter.

Organisasjonsutvalget har hatt en svært kort funksjonstid. De foreslåtte endringene er en drastisk endring av praksisen i organisasjonen. Slike endringer ville fortjent et lengre og mer dyptgående stykke arbeid, og det er et åpent spørsmål hvordan disse prinsippene skal forstås opp i mot andre nivåer av partiorganisasjonen, eksempelvis bydelsutvalg og bydelsstyrer, fylkesstyret og sentralstyret, og begrunnelsen fra flertallet kan være like relevant til disse delene av organisasjonen.

En god styresammensetning i Arbeiderpartiet skal være preget av mangfold. Det er et ideal at styret har en god miks og representasjon med tanke på kjønn, yrkes- og utdanningsbakgrunn, alder, kulturell bakgrunn, kort og lang fartstid i organisasjonen, folkevalgte og ikke folkevalgte. Det er særlig viktig med fagbevegelsens tilstedeværelse og representasjon i partiet på alle nivåer. Det langsiktige arbeidet med å øke mangfoldet og maktspredning i organisasjonen løses best gjennom godt organisasjonsarbeid, en styrket rekruttering og samarbeid med fagbevegelsen. Organisasjonsuttalelsen som helhet peker nettopp på en styrking av lokallagene og representantskapet som en nøkkel til mer partidemokrati.

Det å være folkevalgt er tidkrevende, men det er på ingen måte unikt for de folkevalgte. Mange andre har også yrker og aktiviteter utenfor politikken som er svært tidkrevende og som kan gjøre det vanskelig å engasjere seg i partipolitikken. Det må være opp til den enkelte å vurdere hvorvidt man har tid og ønske om å ta på seg verv i organisasjonen, og til syvende og sist er det årsmøtet som bestemmer hvem som blir satt til å bekle ulike verv for partiet.

Den foreslåtte vedtektsendringen om at personer som "står i nært slektskap eller forbindelse med folkevalgte med tunge forpliktelser (jf. §6.1) er heller ikke valgbare til styret, nominasjons- eller valgkomité", må forstås som en forlengelse av habilitetsreglene. Dette vil i så fall være en strengere praktisering av habilitet enn det som eksempelvis er gjeldende for kommunestyre og fylkesting. Mindretallet kan ikke støtte en slik vedtektsendring, da den anses å legge for store begrensninger på medlemmenes muligheter til å engasjere seg i partiorganisasjonen. De eksisterende habilitetsreglene vil sikre at de gjeldende habilitetsprinsippene som råder i partiet og i samfunnet forøvrig blir fulgt i organisasjonen.

Nytt 6.2 Makt- og ansvarsdeling

Arbeiderpartiet i Bergen skal søke å involvere så stor del av partiets medlemsmasse i beslutningsprosesser som mulig, og søke å fordele makt og innflytelse så langt som mulig. Derfor er det et ideal at de tillitsvalgte på kommunepartinivå fortrinnsvis skal hentes fra partiets grasrot.

Folkevalgte med tunge forpliktelser er ikke valgbare til styret, valgkomité eller nominasjonskomité i Arbeiderpartiet i Bergen. Folkevalgte med tunge forpliktelser inkluderer stortingsrepresentanter, fylkesordfører, ordfører, byråder, kommunalråder, og andre frikjøpte heltidspolitikere.

Styrekandidater som står i nært slektskap eller forbindelse med folkevalgte med tunge forpliktelser (jf. §6.1) er heller ikke valgbare til styret, nominasjons- eller valgkomité.

Medlemmer av partisekretariatet, gruppesekretariatet eller politiske rådgivere er ikke valgbare som tillitsvalgte i styret, i nominasjons- eller valgkomité.

Dersom et medlem av styret, av nominasjons- eller valgkomité blir frikjøpt som folkevalgt med tunge forpliktelser eller tiltrer fylkestyret, skal vedkommende tre ut av tillitsvervet sitt i partiet, og et varamedlem skal tre inn som nytt fast medlem.

3. Forslag til videre arbeid for organisasjonsutvalget

Utvalget har ikke rukket å vurdere de følgende temaene nøye nok, og oppfordrer neste organisasjonsutvalg til å se nærmere på dem:

- Det lokale arbeidet med Arbeiderpartiets nasjonale partiprogram og landsmøteforslag er viktig for å sikre at Arbeiderpartiet i Bergen sine medlemmer får engasjert seg i den nasjonale politikken. Det kommende organisasjonsutvalget bør drøfte hvordan organisasjonen kan legge opp til gode og involverende prosesser med dette.
- Organisasjonsutvalget bør drøfte hvorvidt det er hensiktsmessig at årsmøtet eller representantskapet vedtar måltall for partiaktivitet (antall møter, medlemstall etc.) for Arbeiderpartiet i Bergen. Her bør man se til AUF for eksempler på bruk av måltall som et styringsverktøy for organisasjonen.
- Rutiner for oppfølging av nye medlemmer, for å styrke mottak av medlemmene i bydelsforeningene de sogner til.